

Kvinden en saa gunstig Stilling i det offentlige Liv og i det hele i vort Samfund som muligt, skulde staa i Modstrid til, at vi ønske at indskrænke hendes Arbejde inden for de Grænser, lad mig sige, som Naturen anviser, og jeg kan for mit eget Vedkommende lige som for det ærede Medlems Vedkommende, der for Øjeblikket er min Sidemand (Trier), anføre et Vidnesbyrd hentet fra Københavns Kommunalbestyrelse. Vi have stræbt at give de københavnske Kommunelærere en saa gunstig Stilling som mulig, men under disse Overvejelser har ogsaa det Spørgsmaal banet sig frem, om det ikke vilde være rigtigt at indskrænke deres Arbejdstid til 30 Timer om Ugen, altsaa 5 Timer om Dagen. Vi have foreløbig skudt Spørgsmaalet til Side, fordi det først og fremmest var vor Opgave at bringe deres Lønningsforhold i Orden, men vi have ingenlunde anset det for principielt stridende mod vort Syn paa Kvindens Stilling, at hun ikke taaler at arbejde mere end 5 Timer, selv om Manden vil kunne arbejde i 6. Jeg tror ogsaa, at det er anerkendt fra meget forskellige Sider. Jeg tror, at den ærede Indenrigsminister har Ret i, at der er Forhold med Hensyn til Kvindens Stilling paa Arbejdsmarkedet, som gøre, at man meget vel kan give Lovbestemmelser om Indskrænkning af hendes Arbejdstid, selv om man er nok saa skarp principiel Modstander af at indføre en maksimal Arbejdsdag for Mænd. Det er ganske sikkert, at Folk, som ere de mest yderlige Modstandere af en saadan Lovgivning, navnlig Englænderne, uden at blinke ere gaaede med til indskrænkende Bestemmelser med Hensyn til Kvindens Arbejdstid. Grundene har jeg angivet i Formiddag. De falde i alt Fald i adskillige Punkter sammen med, hvad den højt ærede Minister har sagt i Aften.

Men dette tror jeg rigtignok, at den højtærede Minister overser, at hvis man er en meget stærk Modstander af overhovedet at indskrænke de mandlige Arbejders Arbejdstid, saa skulde man ikke give saadanne Bestemmelser med Hensyn til Kvinden, thi en Indskrænkning af Kvindens Arbejdstid medfører en lignende for Mændenes Vedkommende. Men hvis man har den Mening, skal man overhovedet ingen indskrænkende Bestemmelser give, heller ikke med Hensyn til Børns Arbejde, der ogsaa i mange Henseender griber saaledes ind i Fabrikarbejdet som et nødvendigt Hjul i Maskineriet, at hvis man stoppede det, kan man heller ikke faa den fulde Nytte af Mændenes Arbejde.

Den Betragtning har ogsaa været gjort gældende, da man i Tredivernes England søgte at faa Bestemmelser imod overdrevent Arbejde af Børn, at man saa hindrede den fulde Udnyttelse af de voksnes Arbejde. Den Betragtning har ikke i England eller andre Steder standset den Lovgivning for Børnens Vedkommende, og jeg tror heller ikke, at den vil gøre det for Kvindernes Vedkommende.

Til Slutning vil jeg sige, at Tanken om overhovedet direkte eller indirekte at begrænse Arbejdstiden, ligger i den Grad i Luften og kommer i vor Tid saa naturligt frem, at den gror op paa Steder, hvor man mindst skulde vente det. Hvem skulde tro, at et saa konservativt Medlem af Rigsdagen som den 3dje Landstingsmand for København (Gustav Hansen), som ikke paa noget Punkt har lagt radikale og endnu mindre socialistiske Tendenser for Dagen, ved Behandlingen af vor lille uskyldige Helligdagslov forleden skulde have udtalt sig principielt for, at Butikker hele Aaret rundt skulde lukkes senest Kl. 6 om Eftermiddagen. Man vil maaske finde det uheldigt, at der er saadanne slette Tendenser oppe i Tiden, men det er nu en Gang Tilfældet. Jeg sagde i Formiddag, at jeg ikke ønskede at komme ind paa Lovforslagets § 14, da Bestemmelserne der bedre kunde drøftes i Udvalg end her i Salen. Andre Medlemmer have vistnok med større Sagkundskab udtalt sig om disse Forhold, og der har været nogen Tilbøjelighed til at reducere Bestemmelserne in absurdum, jeg tror med Urette. Jeg tror, at den, som kender til Forholdene i de store Fabrikker — og der blev just nævnt særlig de store Virksomheder, hvor der skulde være Vanskeligheder forbundne med nogle af disse Bestemmelser — vil vide, at just i den nyeste Tid ere saadanne maskinelle Indretninger blevne indførte, som ville gøre de Foranstaltninger, som blev omtalte, lettere at gennemføre. Jeg ønsker i øvrigt ikke at komme nærmere ind derpaa. Ja, jeg skal slutte med disse Bemærkninger, idet jeg paa ny anbefaler Forslagets Overgang til anden Behandling i det Haab, at der vil komme noget godt og brugeligt ud af det.

N. Christensen: Naar den ærede Indenrigsminister paa Grundlag af de Udtalelser, jeg er fremkommen med angaaende Spritfabrikkernes Arbejdere i Aalborg, fremkom med et stærkt Angreb paa de samvirkende Fagforeninger og endog